

Biotalousbisnestä – kokemuksia korkeakoulutettujen oppisopimustyyppisestä koulutuksesta

[Hirvonen Antti](#)

27.3.2014 ::

Metatiedot

Nimeke: Biotalousbisnestä – kokemuksia korkeakoulutettujen oppisopimustyyppisestä koulutuksesta

Tekijä: Hirvonen Antti

Aihe, asiasanat: aikuiskoulutus, ammattikorkeakoulut, Hämeen ammattikorkeakoulu, koulutuskokeilut, Lahden ammattikorkeakoulu, liiketoiminta, luonnonvara-ala, maaseutuelinkeinot, metsätalous, oppisopimuskoulutus, Oulun ammattikorkeakoulu, täydennyskoulutus, viherala, yritykset, yritystoiminta

Aihe, luokitus: 38.4, 38.542, 67.1, 67.3, 67.5, 69.1

Tiivistelmä: Oppisopimus-tyyppinen koulutus korkeakoulutetuille on uudehko täydennyskoulutuksen muoto, jonka toteuttamiseen opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt määrärahoja vuodesta 2009 alkaen. Ensimmäisen kerran kyseistä mallia toteutettiin Oulun ammattikorkeakoulussa vuosina 2011–2012, jolloin Luonnonvara-alan yksikössä järjestettiin koulutus teemalla Biotalousbisnestä. Koulutus järjestettiin yhdessä Hämeen ammattikorkeakoulun kanssa, jonka ansiosta tietotaitoa ja kustannuksia saatiin jaettava korkeakoulujen kesken. Molemmissa korkeakouluissa aloitti omat ryhmät, mutta osa koulutuksen lähipäivistä toteutettiin yhteisinä etäyhteyden välityksellä.

Kokemukset koulutuksesta olivat pääosin myönteisiä, sillä valmistumisprosentti Oulun ryhmässä oli korkea ja opiskelijapalautteen perusteella koulutukselle oli tarvetta luonnonvara-alan yritysten näkökulmasta. Haasteellisinta koulutuksessa oli uudentyypin koulutuksen markkinointi ja sitä kautta opiskelijoiden saaminen hakeutumaan koulutukseen. Opiskelijapalautteessa nostettiin esille kehittämiskohteena etäyhteyden välityksellä opiskelu, joka koettiin välillä raskaaksi. Koulutus edisti myös alumnitoimintaa, koska isolla osalla opiskelijoista oli aiempi tutkinto Oulun ammattikorkeakoulusta.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2014-03-27

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2014032521671>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: Julkaisu on tekijänoikeussäännösten alainen. Teosta voi lukea ja tulostaa henkilökohtaista käyttöä varten. Käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on kielletty.

Näin viittaat tähän julkaisuun

Hirvonen Antti. 2014. Biotalousbisnestä – kokemuksia korkeakoulutettujen oppisopimustyyppisestä koulutuksesta. ePooki. Oulun seudun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 5. Hakupäivä 27.3.2014. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2014032521671> (<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2014032521671>).

Korkeakoulutettujen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus on uudehko koulutusmalli korkeakoulututkinnon jälkeiseen osaamistarpeeseen. Kokeilua on rahoittanut Opetus- ja kulttuuriministeriö. Valtakunnallisesti ensimmäiset oppisopimustyyppiset täydennyskoulutukset alkoivat vuonna 2009, jolloin ensimmäiset 10 hanketta eri puolilla Suomea käynnistyivät. Oulun ammattikorkeakoulussa kyseistä mallia toteutettiin ensimmäisen kerran vuosina 2011–2012, jolloin Luonnonvara-alan yksikössä järjestettiin koulutus teemalla Biotalousbisnestä. Koulutuksesta valmistui vuonna 2012 kahdeksan opiskelijaa, jotka kehittivät luonnonvara-alan yritystoimintaa.

Oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus ja sen tavoitteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) asettama työryhmä on vuonna 2008 miettinyt ammattikorkeakoulujen opetuksen kysynnän kehitystä, kehittämistarpeita sekä -toimenpiteitä ja laatinut näitä koskevat ehdotukset. Kyseinen työryhmä on esittänyt uutena mallina korkeakoulututkinnon jälkeiseen koulutukseen oppisopimustyyppistä täydennyskoulutusta. Malli vastaa siihen haasteeseen, että korkeakoulutetuille ei ole ollut tarjolla riittävän laaja-alaista ja uutta osaamista tukevaa koulutusta työuriansa aikana. [\[1\] \(#cite-text-0-0\)](#)

Ammattikorkeakoulut ja yliopistot voivat järjestää oppisopimustyyppistä täydennyskoulutusta korkeakoulutetuille ja huolehtivat koulutuksen laadusta. Tässä koulutusmallissa työssä tapahtuva oppiminen on keskeisessä roolissa ja siitä vastaa työnantaja, työntekijä ja korkeakoulu keskenään sopimallaan tavalla. [\[1\] \(#cite-text-0-0\)](#)

Koulutuksen tavoitteena on olla korkeakoulujen apuväline jatkuvan oppimisen ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun edistäjänä. Koulutuksessa työnantaja tekee erilliset sopimukset työntekijän ja korkeakoulun kanssa [\[2\] \(#cite-text-0-2\)](#). Edellä mainittua mallia on tuettu Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskuksen koordinoimalla ESR-rahoitteisella FUTUREX-hankeella, jossa on tarkasteltu muun muassa korkeakoulututkinnon jälkeisiä koulutusmalleja sekä hyviä käytänteitä niiden aikaansaamiseksi. Hanke on myös kerännyt kokemuksia koulutukseen osallistuneilta opiskelijoilta. [\[3\] \(#cite-text-0-3\)](#)

Biotalousbisnestä

Biotalousbisnestä -koulutuksen keskeisenä tavoitteena oli parantaa kasvu- ja liiketoimintamahdollisuuksia luonnonvara-alan yrityksissä. Hanke toteutettiin Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) (ent. Oulun seudun ammattikorkeakoulu), Hämeen ammattikorkeakoulun (HAMK) ja Lahden ammattikorkeakoulun (LAMK) yhteistyönä.

Oamkissa ja HAMKissa oli omat itsenäiset ryhmänsä ja LAMKin tarkoitus oli järjestää yksi opintojakso, joka ei kuitenkaan toteutunut. Vaikka Oamkille myönnetyn rahoituspäätöksen opiskelijamäärä oli 15, koulutuksen aloitti vain 10 opiskelijaa.

Oamkissa aloittaneista kuusi opiskelijaa työskenteli työntekijänä ja neljä itsenäisenä yrittäjänä. Alakohtaisesti he jakaantuivat siten, että maaseutuelinkeinoin liittyviä opiskelijoita oli neljä, metsätalouteen neljä ja viheralalle kaksi. Peräti seitsemällä opiskelijalla oli aikaisempi perustutkinto Oamkista. HAMKin rahoituspäätöksessä opiskelijamäärä oli 17. Opiskelijamäärä tuli kokonaan täyteen, mutta koulutuksen aloitti vain 15 opiskelijaa.

Opintokokonaisuuden laajuus oli 30 opintopistettä (op), joka jakaantui viiteen opintojaksoon laajuuksien vaihdella 5-8 op:n välillä. Koulutus sisälsi seuraavat opintojaksot:

1. Liiketoiminnan kannattavuuden varmistaminen ja tuloksellinen kehittäminen (8 op)
2. Rahoitus, investoinnit, hankinnat ja kilpailuttaminen (5 op)
3. Leadership (5 op)
4. Markkinat, verkostot ja kansainvälistyminen (5 op)
5. Vastuullinen luonnonvarojen käyttö (7 op).

Biotaloudesta bisnestä

Oppimisopimustyyppistä täydennyskoulutusta biotalouden liiketoiminnan kehittämiseen (30 op)

Lähipäiviä koulutuksessa oli 10. Niistä suurin osa oli Oamkin ja HAMKin yhteisiä. Opetus hoidettiin etäyhteyksiä (pääasiassa Adobe Connect) hyödyntäen. Opintojaksoista kaksi oli Oamkin ja kaksi HAMKin vastuulla. Yksi opintojakso hoidettiin yhdessä. Koulutukseen kuului myös vierailuja luonnonvara-alan yrityksiin (kuva 1) ja yrityksistä oli myös vierailevia luennoitsijoita.

Tavoitteena oli, että ulkopuoliset luennoitsijat pitävät luennon molemmille ryhmille sekä Oulussa ja että Hämeenlinnassa yhtä aikaa. Tällä tavoin saatiin myös kustannuksia jaettua ammattikorkeakoulujen kesken. Opintokokonaisuuden lähipäivät ajoittuivat vuoden ajalle, marraskuusta 2011 marraskuulle 2012.

Kuva 1. Vastuullinen luonnonvarojen käyttö- opintojakson tehdasvierailu Chempolis Oy:ssä. Kuva: Janne Sandqvist. Copyright © 2012 Chempolis. All Rights Reserved.

Oppisopimuskoulutukseen kuuluvat näytöt hoidettiin opintojaksoille suunniteltujen tehtävien avulla, jotka muodostivat yhtenäisen kokonaisuuden. Ennen jokaista opintojaksoa opiskelijat miettivät omia ja työpaikkansa tai yrityksensä tarpeita ja kehittämiskohteita kyseisen opintojakson aihepiiriin perusteella. Jokaiseen opintojaksoon kuului yksi tehtävä (näyttö), joka liitettiin kiinteästi omaan työpaikkaan tai yritykseen ja sen toiminnan kehittämiseen. Lopuksi tehtiin yhteenveto ja analysointi. Opintojakson jälkeen vielä pohdittiin tarpeiden ja odotusten toteutumista.

Opiskelijat hankkivat työpaikaltaan tai muualta itselleen mentorin (työpaikkaohjaajan). Hän oli opiskelijan tukena ja apuna koulutuksen ajan. Mentorit oli kutsuttu aloituspäivään sekä kaikkiin koulutuksen lähipäiviin. Yksi työpaikkaohjaaja osallistui useisiin lähipäiviin, mutta muuten mentorit eivät osallistuneet lähipäiviin.

Kokemuksia Biotalousbisnestä -koulutuksesta

Yhtenä suurimpana haasteena oli opiskelijoiden saaminen koulutukseen. Aktiivisesta markkinoinnista huolimatta Oamkissa ryhmää ei saatu täyteen. Markkinointivälineinä käytettiin monia eri kanavia, kuten sähköpostilistoja, kirjeitä Oamkista valmistuneille ja lehtimainoksia. Yhtenä syynä vähäiseen osallistujamäärään voi olla, että oppisopimustyyppinen koulutus on vielä vierasta opiskelijoille. HAMKissa hakijoita oli enemmän kuin Oamkissa, johon saattoi olla syynä potentiaalisten hakijoiden suurempi lukumäärä opiskelijarekrytointialueella. Jatkossa Oamkin markkinointia voisi laajentaa koko Pohjois-Suomen alueelle, joka saattaisi tuoda lisää opiskelijoita esimerkiksi Lapista.

Oamkin ryhmän kymmenestä opintonsa aloittaneesta kahdeksan sai suoritettua opinnot loppuun, joten läpäisyprosentti oli hyvä. Vuonna 2010 oppisopimustyyppisissä koulutuksissa valmistumisprosentti oli samaa tasoa, kuin Biotalousbisnestä -koulutuksessa. Kaikista koulutuksista oli vuonna 2010 valmistunut keskimäärin neljä opiskelijaa viidestä. HAMKissa läpäisyprosentti oli heikompi. Sieltä valmistui 6 opiskelijaa. [4] (#cite-text-0-4) Yksi syy Oamkin opiskelijoiden korkeaan valmistumisasteeseen oli varmasti ryhmän hyvä ilmapiiri. Kesän aikana ollut neljän kuukauden tauko vaikutti vähän Oulun ryhmän läpäisyyn, mutta HAMKissa se nähtiin opiskelijapalautteen perusteella ongelmana. HAMKissa myös etäyhteyden haasteellisuus nähtiin vaikuttaneen runsaaseen keskeyttäneiden määrään.

Koulutuksen jälkeen opiskelijoilta kerättiin palaute, jonka tulokset olivat rohkaisevia. Opintojaksoihin oltiin tyytyväisiä ja koulutus nähtiin hyödyllisenä sekä itselle että yritykselle. Vuonna 2009 alkaneista koulutuksista kritisoitiin useimmin sitä, että lähipäivät kaipaivat kehittämistä. Ongelmana nähtiin esimerkiksi lähipäivien liian perustasoinen opetus ja osaa lähipäivien aiheista pidettiin turhana. Lisäksi opiskelijat kokivat, etteivät lähipäivät liittyneet tarpeeksi työssä opittuihin asioihin. [5] (#cite-text-0-5) Vastaavaa kritiikkiä ei saatu Biotalousbisnestä -koulutuksen palautteessa, vaan lähipäiviin oltiin tyytyväisiä ja niitä pidettiin mielekkäinä. Lisäksi koulutuksen nähtiin antaneen hyvin valmiuksia työtehtäviin ja yritystoimintaan.

Suurimpana haasteena myös Oamkin koulutuksessa pidettiin välillä raskaaksi koettua etäyhteyden välityksellä opiskelua. Tähän asiaan on kiinnitetty huomiota uudessa 2013 alkaneessa toteutuksessa, jossa etäluentojen osuus on enää hyvin pieni ja opetus toteutetaan erikseen molemmilla paikkakunnilla.

Koulutukseen osallistui useita Oamkista valmistuneita, joten voidaan sanoa, että koulutus edisti myös alumnitoimintaa. Eräs hyöty oli osallistujien verkostoituminen keskenään, jolloin yhteistyötä voitiin jatkaa myös koulutuksen jälkeen. Lisäksi ammattikorkeakoulun näkökulmasta hyötyihin voidaan mainita uusien kontaktien saaminen työelämän kanssa, koska koulutuksessa oli mukana runsaasti työelämän edustajia luennoitsijoina. Koska koulutus toteutettiin yhteistyönä HAMKin kanssa, kustannuksia ja tietotaitoa saatiin jaettua tehokkaasti.

Lähteet

- [^]^{ab} Korkeakoulujen aikuiskoulutuksen nykytila ja kehittämiskohteet. 2008. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 38. Opetusministeriö. Koulutus- ja tiedepolitiikan osasto. Hakupäivä 4.2.2014.
<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2008/liitteet...>
- [^] Korkeakoulutettujen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hakupäivä 31.1.2014.
http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/aikuiskoulutus_ja_vapaa_sivistystyoe...
- [^] Futurex - Future Experts 2010-2014. Hakupäivä 31.1.2014.
<http://futurex.utu.fi/>
- [^] Korkeakoulutettujen oppisopimustyyppiset täydennyskoulutukset 2010. Hakupäivä 27.2.2014.
http://futurex.utu.fi/julkaisut_tiivistelma-taydennyskoulutukset_2010.pdf
- [^] FUTUREX – Future Experts -projektin pilottikysely. Hakupäivä 27.2.2014.
http://futurex.utu.fi/julkaisut_Pilottikysely.pdf